

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspeditelja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 20.

V Ljubljani, v sredo 25. januarija 1899.

Letnik XXVII.

Državni zbor.

Dunaj, 24. jan.

Kakor starogrški bogovi na Olimpu so sedeli v petek dolge ure voditelji desnice zbrani okoli ministerskega predsednika ter zvesto poslušali njegove načrte o razvoju zamotanega položaja. Gost oblak je zakrival vojni svet, generali so si obljubili strogo tajnost, da sovražnik ne izve tajnih načrtov. Niti časnikarji, ki slišijo večkrat skozi stene, niso vedeli drugega poročati svojim radovednim čitateljem, nego da ura ni še prišla za preložitve državnega zbora. Niti češki listi, ki so navadno najbolje poučeni o položaju, ne vedo mnogo o načrtih grofa Thuna. Toliko je pač gotovo, da se vlada ni še odločila za odločiven korak. Grof Thun hoče preje videti, kako se razvijajo razmere na Ogerskem, in po tem uravnava svoje nadaljne korake. Ako se ogerska kriza reši, hoče grof Thun državni zbor preložiti s spravo mej Čehi in Nemci. Tako najnovejša poročila.

Nam se ta taktika dozdeva malo srečna. Vdati brez parlamenta s § 14 utegne biti za vladu jako primerno in lahko. Ali pa bode grof Thun po tej poti našel izhod iz labirinta? Obstrukcija ni vzrok, temveč le znamenje bolezni. »Narodni Listy« že napovedujejo, da se bodo izjavili vsi poskusi za spravo z Nemci, ker Čehi niti za las ne odnehajo od svojih zahtev. Morali bi torej odnehati le Nemci. Res, da se levičarska glasila bavijo s kompromisom; »N. Fr. Pr.« celo naglašajo, da sta levica in desnica pripravljeni za dogovore in da se boj proti jezikovnim naredbam bliža koncu. Toda pozabiti ne smemo, da je ravno ta list prvi sprožil in netil obstrukcijo in da iznova prične Herostratovo delo, ako bi se sprava ne končala po njegovi volji. »N. W. Tagblatt« pa pozivlja ustavoverno veleposestvo, naj prevzame vodstvo opozicijskih Nemcev ter vodi

obravnave glede kompromisa. A komaj so iz levičarskih krogov prodrli v javnost glasovi o sporazumljenju, že zatuli iz češkega kota mrzla burja, ki posmudi vso nadobudno setev narodnostnega miru. Tako piše glasilo praške kazine, ki je od nekdaj vplivala na notranjo politiko v Avstriji: Nemci naj si zamaše ušesa in naj ne poslušajo melodije o spravi, ki žali vsakega zavednega Nemca. Nemci si ne želijo nove trinožne večine, ne novih nemških statistov v slovansko nazadnjaški ministerski družbi. Kaj sta za Nemce dosegla Kuenburg in dr. Baernreither? Nemci so vzdignili v sedlo svoje voditelje ter jim preskrbeli lepo pokojnino, a s tem varali svoj narod. Sprava s Čehi je nemogoča, ker nočejo dežele razdeliti po jezikovnih mejah ter stiskajo Nemce od vseh strani v zaprtem ozemlju. Na češke poslanca pritiska tudi javno mnenje, da ne smejo nazaj. In če Poljaki upajo v zvezi s Čehi rešiti krizo, varajo se popolnem. Ne s Čehi, temveč proti Čehom se more na Dunaju posredovati, da se ustvarijo pogoji za pravno akcijo, ki se mora obračati tudi proti slovenski poželjivosti v planinskih deželah... Le tedaj, če razpade sedanja, proti Nemcem ustvarjena večina, prično se zopet boljši časi. Nemški poslanci se bodo udeleževali pravnih dogovorov le tedaj, ako čujejo veselo naznanilo, da sta jezikovni naredbi preklicani. Tako »Bohemia«.

Torej Čehi in Slovenci s Hrvati iz večine in, če treba, še katoliško ljudsko stranko, da nemški levičarji s pomočjo poljskega kluba pridejo zopet v sedla. To, nič več in nič manj ne zahteva opozicija. Ali pa s tem opozicija doseže namen, da se pomirijo duhovi in se prične redno parlamentarno delo? V istem trenutku se sicer izpremeni pozorišče, vloge se menjajo, a na odru ostane prejšnja igra — komedija.

Ako razmislimo o teh razmerah, pride nam na misel znani general »Bumbum«, ki je razdvojil svojo armado ter jedno polovico poslal na levo, drugo na desno, rekoč: kjer se snidete, ondi bode bitka. Armadi sta tavalji v nasprotno smer ure in dneve, a sovražnik je med tem plenil v deželi.

Vsi dosedanji pravni poskusi so se zgubili v pesku, ker ali Nemci ali Čehi niso zaupali vladi, ki je stala nad strankami ter skrbela le za prihodnji dan. Vsaka armada je že »a priori« zgubljena, ako nima zaupanja do vojskovodje. Ta pa si pridobi zaupanje z dobro premišljenim vojnim načrtom, z mirnostjo, resnobo in odločnostjo v pravem trenutku. Defenziva v trdnjavi se — malokdaj obnese, vojaki poleneni ter zgubijo potrebno energijo in disciplino. Treba je torej več jasnosti in odločnosti. V taboru večine se krha in utegne se zgoditi v kratkem, da se parlamentarno kolo ustavi vsled suše. Morda pa je to oni tajni načrt, katerega zakrivajo meglice in oblaki?!

Danes je teklo kolo komaj tri ure. Zasuli so v »grobe« in korita samih suhih drobnic, da je malone vse zbežalo iz mlina. Pragerman Nowak pa je bil radoveden, koliko mlinarjev je v hiši, ter zahteval, da po imenih skličejo vse skupaj. To se je zgodilo, a predsednik dr. pl. Fuchs je bil te komedije sit ter je zaključil sejo.

V petek zopet predstava.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. januarija.

Protivspravni akciji izjavili so se, kakor je bilo pričakovati, nemški radikali Schönererjeve barve. Glavno glasilo te radikalne struje piše te dni popolno v smislu Schönererjancev ter kratkoma odklanja vsako pravno pogajanje. »Bohemia« namreč v daljšem članku reaguje na razne pozive k pričetku pravne akcije ter končuje svoja

LISTEK.

O človeku, ki je izgubil prepričanje.

Spisal Ivan Gradar.

(Konec.)

Mrmolja je pozdravil, Košuta je sedel mirno na svojem stolu. Mrmolja je zakašljaj, Košuta se niti ganil ni. Mrmolja je zakričal, Košuta je dvignil glavo... Dvoje čmernih oči se je uprlo v Joba, obraz je bil sivkast, kakor pokrit z debelo plastjo prahu, in rdeči lasje so ležali zaspano na nizkem čelu.

»Rad bi naznanil v Vašem listu, gospod urednik, da sem po nesreči izgubil svoje prepričanje...«

»V upravnništvo!«

»Ne, gospod urednik, — stvar je nenavadno važna in zato bi želel, da bi vtaknili med domače novice nekako notico...«

»O čem?«

»O mojem prepričanju.«

Košuta se je popraskal pod nosom.

»Razložite mi, Vi, — kakšno reč pa si prav za prav predstavljate pod to nenavadno besedo?«

Mrmolja ga je pogledal.

»Da, kakšen vrag je to, — prepričanje?!«

»Ali tega Vam ne morem razlagati, gospod urednik. Res ne. Nisem se učil logike in zato ne znam definirati... Prepričanje?... Prepričanje!... To je takó neka stvar... ljudje jo imajo pri sebi, kadar jo rabijo... Gospod Pompilij Streha pravi, da je prišlo iz mode in moj prijatelj Sempronij je imenuje celó smešno fosilijo... Moje, recimo, je bilo vezano v zeleno usnje, med tem ko je Sempronijevo samó broširano... Nekateri imajo samó platnice, jako krasne platnice, — profesor Pankracij Mulva celó zlatom vdelane, — in vendar so samó platnice... Resnično, jaz ne znam definirati...«

Košuta se je zamislil.

»Prepričanje... prepričanje...«

Napósled je vstal, stopil k polici ter odprl ogromen leksikon... Čital je nekaj časa, stresal z glavo ter se obrnil k Mrmolji.

»Odkod pa ste dobili svoje prepričanje. Ali ste ga ukrali?«

»Ne, ne... za Boga... čemu bi ga bil ravno ukrál...?«

»Hm... kdo vé; vsekakor, — Vaša stvar ni popolnoma čedna...«

»Ali prosim Vas, — česa me dolžite?«

Košuta je zmajal z rameni.

»Torej, — napišite notico... Nazadnje, — kaj pa je tega treba?... Jaz nisem videl nikdar nikakega prepričanja in vkljub temu izhajam pošteno. Moji članki so naravnost ženijalni, — brez samohvale. Tako sodi publikum... Kakor se vidi, ne spadate v moderno družbo, — Vi s svojimi zastarelimi pojmi... A to je Vaša reč; — kakšno notico hočete?«

Mrmolja je stisnil ustna, pogledal skozi okno ter pomislil.

»No, — kakšno notico! — Zapišite: — neki človek, — obče spoštovan in soliden človek — je izgubil 21. t. m. svoje prepričanje. Vezano je v zeleno usnje in še jako dobro ohranjeno. Če je kdo morda naletel nanj, naj ga vrne. Nagrada po dogovoru. Naslov pové iz prijaznosti uredništvo.«

Pero je praskalo po papirju in Mrmolja je umolknil. Ob zadnjih njegovih besedah je stopil v sobo glavni urednik. Slek je suknjo, pogladil si dolgo spoštljivo brado, vzel v roko kup papirjev

dokazovanja z izjavo, da se nemški poslanci ne odzovejo povabilu k spravi konferenci, dokler jim ne dojde vest, da so jezikovne navedbe razveljavljene. Ne vemo sicer, se li še strinjajo s to bedasto mislijo vsi zvesti prvoboritelji Germanije ali je morda to samo zahteva ožjih Schönererjevih pristašev, gotovo pa je, da si večje predrznosti, kakor se kaže v teh vrsticah, ni mogoče misliti. Naravnost nesmisel je, zahtevati razveljavljanje jezikovnih naredeb pred pričetkom pravne akcije, kajti temu vendar ne sme pritrditi nobena vlada, da bi dotlej, ko se jezikovno vprašanje morda vredi zakonitim potom, vladale na Češkem in Moravskem uprav prusijanske razmere. Ko bi se tudi natančno dalo preračunati, kedaj stopi mesto sedanjih jezikovnih naredeb v veljavo kaka druga naredba ali zakon, na kaj tacega ni mogoče misliti. Ker pa je gotovo, da bi prusaška klika stavila tekom pogajanj kar največ pretirane zahteve in potem zavlačevala kar najdalje pravno akcijo, bi bila izpolnitev gorenje želje naravnost usodepolna za češko narodnost. Sicer se pa krogom okoli »Bohemie« vidi na prvi pogled, da ne marajo pravične sprave in da hrepené jedino po neomejenem gospodstvu.

Nemška ljudska stranka in pravna akcija. Poročali smo včeraj, da so se sošli člani tega državnozborskega kluba v posvet. Na dnevnem redu je bil načrt za skupno spomenico levicarskih strank, v kateri se podajo vladi zahteve in pogoji, pod katerimi bi bila opozicija voljna skleniti spravo z ostalimi parlamentarnimi strankami, posebno s Slovani. Pred prehodom na dnevni red pa se je vnela zelo burna razprava o dr. Hochenburgerja »Novem Babilonu«, v katerem, kakor znano, govori o nujno potrebni spravi mej avstrijskimi narodi ter s svojega stališča podaja nekaj nasvetov za stvar, ob enem pa precej strogo obsoja radikalno strujo. Poslednje pa ni ugajalo radikalnim klubovim članom. Posebno pa so se grozili nad tem, da si član klubovega načelnikstva drzne brez vednosti ostalih klubovih članov izdati tako brošuro, ki vzbuja v velikem delu nemškega naroda veliko ogorčenost. Razburjenost je bila toliko, da je moral predsednik sejo prekiniti in se je nadaljevala potem zvečer. V drugi seji je klub vsprejel resolucijo, v kateri zahteva pred vsem odpravo jezikovnih naredeb, potem je pa izvolil šest zastopnikov za konferenco nemških zaupnikov, pri kateri se bodo definitivno odobrili pogoji sine qua non združene nemške opozicije. — Povsod stara pesem: proč jezikovne navedbe in nemška hegemonija.

Ogerska opozicija ima v nekaterih okrajih zelo močno zaslombo, kar je seveda vladi skrajno neljubo. Zastop heveške občine je mej drugimi vsprejel resolucijo, v kateri se naravnost postavlja po robu vladi in sedanjí večini, ki sta zadovoljni s protizakonitim položajem. V resoluciji se naglašja, da je pobiranje davkov in nabor vojaških novincev tako dolgo nezakonit in nedopusten, dokler vlada sedanje razmerje. Občinski zastop pa ob enem tudi izjavlja, da v slučaju razpusta državnega zbora in razpisa novih volitev narav-

ter sel molé za mizo. Ko mu je razložil Košuta stvar o prepričanju, nakremžil je obraz ter se ozrl mimogrede in nekako radovedno na Joba. Izpregovoril ni besedice...

Samo še kratko opombo. Mrmolja ni našel svojega prepričanja. Na poziv »Resnice« se je ogiasilo brez števila nepoštenih ljudij; pohlepni obljubljeni nagrade so prinašali različne neumnosti: — svoja malovredna in od večnega prehanja iz roke v roko do cela obrabljena prepričanja, bedaste predsodke, petkrajcarska javna mnenja itd. Nekdo mu je poslal celo zvezek rdeče vezanega Budeckerja... Naravno je, da si Mrmolja z vsem tem ni mogel opomoči. Od težke žalosti in bridkosti je hiral, njegova lica so upadala in zdravniki so v kratkem času obupali nad njim. Umrl je pustni dan in krasni pogreb je pričal o njegovi splošni priljubljenosti...

Iz tega se učimo, kako ob vsaki stopinji zasleduje človeka usoda; pogubi nas lahko najneznatnejša malenkost in to v trenutku, ko se pogube najmanj nadejamo. Zato ne bodimo prešerni ter pomislimo, da visi naša udobnost na tenki niti!

nost odreka sodelovanje občine pri eventualno potrebnih novih volitvah. S tako odločnostjo menda še ni nastopila nobena občina proti Banffyjevi vladi.

Makedonsko vprašanje. Omenili smo že svojedobno, da se na Balkanu zopet resno pripravljajo na spomlad, oziroma na gibanje, ki se za ta čas napoveduje v Makedoniji. Ne samo razne stranke in strančice na makedonskih tleh se pripravljajo na izredno dejanje za osvobojenje Makedonije iz turškega jarma, marveč tudi sosednje države se na tihem, a neprestano gibljejo z nado, da pri delitvi Makedonije gotovo odpade gotov del na vsakega sosedja. Tako si najbližnji sosedje tolmačijo rešitev perečega vprašanja. S tem, kakor znano, pa niso zadovoljni pravi Makedonci, ki hrepené po popolni avtonomiji, zadovoljen pa tudi ni vrhovni nadzornik sultan, ki bi privolil le v tako rešitev zamotanih razmer, ki bi mu še nadalje zagotavljala masten dobiček. To pa hočeta rešiti letos tekom pomladi naša država in in Rusija. Ker je Turčija neprestano pritiskala na ruskega in tudi avstro-ogerskega poslanika, naj se ti dve državi pravočasno postavite po robu, da se Turčiji ne provzroči kaka neizgoda, je ruski zunanji minister grof Muravjev naznanil turškemu poslaniku v Petrogradu, da poskrbita Avstro-Ogerska in Rusija zato, da balkanske države ne spravijo na dnevni red makedonskega vprašanja. — To je popolnoma prav, da se zjedinita ti dve državi v tem vprašanju in pripomoreta do njega rešitve, a ozirati se ne smeta na zahteve Turčije in tudi ne bližnjih makedonskih sosedov, ker le s popolno avtonomijo in neodvisnostjo bo odpravljena za vselej z dnevnega reda ta preporna točka.

Razpor radi samoaskih otokov. Mej Nemčijo na jedni in Ameriko ter Anglijo na drugi strani se je vnel v zadnjem času nekaj razpor, o katerem se trdi v nekaterih, posebno ameriških krogih, da se ne bo polegel mirnim potom. Stvar, za katero se tu gre, ima naslednjo zgodovino. Samoa je ime skupini treh precej velikih otokov v velikem oceanu na severo-vzhodni strani Avstralije. Največji, na vzhodni strani ležeči otok se imenuje Savaii, srednji Upolu, in zadnji vzhodni otok, ki je tudi najmanjši izmed njih, Tutuila. Glavno mesto tega »kraljestva« je primorsko mesto Apia, ki leži ob vznožju jednakoimenske gore, in je tudi glavno пристanišče za nemške trgovske ladje. To kraljestvo je sicer samostojno in ima lastno upravo, vendar pa imajo v smislu sklepov samoške konference v decembru 1889 vrhovno nadzorstvo nad tem neodvisnim in neutrnim otočjem vrhovno nadzorstvo tri države, namreč Nemčija, Anglija in Amerika. Zadnje dni se je pa tam vršila volitev kralja in domačini so izvolili popularnega Mataafa, ki pa Amerikanom in Angležem ni bil po godu. Vseled tega so ga odstavili in proglasili kraljem nekega mladega in vsem vplivom pristopnega Tanu-a. Ker si pa seveda nihče rad ne odvzame krone, pojavil se je umevno velik razpor mej obema »kraljema« in v glavnem mestu veliki krvavi nemiri, katere je potem deloma udušila Anglija. S tem enostranskim vmešavanjem se je prekršila jednaka pravica Nemčije, katere ni nihče vprašal za svet, in zato je nejevolja v Nemčiji velikanska.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. januarja.

(Zbolel) je precej hudo prelat dr. A. Čebašek, stolni dekan v Ljubljani. Priporočamo ga prijateljem v memento.

(V Ljubljano došla) sta včeraj fzm. vitez Sucovaty in oberst vitez Pfiffer.

(Imenovan) je gosp. Jos. Janovsky, učitelj na mestni nemški deški šoli, za telovadnega učitelja na ženskem učiteljskišču v Gorici. — Dr. Frid. Mathias, deželnovladni koncipist, je v službovanje pridelen okr. glavarstvu v Radolici.

(Za vsenčilišče in nadsodišče v Ljubljani) je občina Radovica včeraj po poslancu Pfeiferju predložila peticiji v poslanski zbornici.

(Iz Kamnika.) Umrl je v Kamniku včeraj g. Alojzij Medved, sodarski mojster in meščan, obče priljubljen mož, oče slovenskega pesnika Antona Medveda. Naj v miru počiva!

(Občinski odbor v Grosupljem) je v občinski seji dne 15. t. m. sklenil darovati za cesarjev spomenik v Ljubljani 20 gld. in odposlati prošnjo

na državni zbor za vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani.

(Kapitalizem in nemškutarstvo.) Veliki obrt in velika trgovina je med Slovenci v tujih rokah. Ti tujci — nekaj Lahi, nekaj Nemci — bi radi imeli nas za svoje sužnje; zato je njihova politika naperjena naravnost proti našim zahtevam. Kapitalizem in sovražstvo proti slovenstvu se krijeta pri njih. Posebno znamenit slučaj tuje predrznosti se je dogodil dne 18. dec. prošlega leta v Celju pri odborovi seji rudarske zadruga, v katerem sede poleg zastopnikov delavcev tudi zastopniki delodajalcev. Šlo se je zato, kako naj se obrne tisti denar, ki preostaja pri zadrugi od upravnih stroškov. Inženier G. iz Štor pri Celju je pri ti priliki predlagal, naj bi se s tem denarjem ustanovljale za rudarje v Štorah, Zagorju, Trbovljah — nemške šole. Delavci so brez izjeme — zato jim bodi tu javno izrečena pohvala — zavrgli ta predlog, ki natančno spričuje, koliko si upa tujec med nami. Še tega bi se manjkalo, da bi se tam, kjer bi se imela deliti delavcem pravica, vtihotapljalo na delavske stroške ponemčevanje.

(Sneg.) Danes je kmalu dopoldne jelo snežiti in snežinke nadaljujejo svoj ples celi dan. Ali nam morda napovedujejo začetek hujše zime. Mej narodom je bil pregovor, da se danes na dan spreobrnjenja sv. Pavla ptiči, ki se srečavajo, povprašujejo: Kakšna je bila pri vas zima? Letos najbrže drug od drugega pozvedujejo: Kakšna bo zima? — Ker je še vedno gotovo v veljavi pregovor, da gosposka in zima ne prizaneseta, zemlja gotovo še dobi počitka in cvetice, ki so predrzno silile s cvetjem v pomlad, bodo morale za kazen poginiti pod snegom, življenje pa se začne za planinske sanjkarje in za drsalce.

(Lopovščine v tržaških c. kr. skladiščih.) Trst, 20. jan.: Že nekaj časa sem se šepetajo po Trstu čudne reči, čuješ jih največ v delavskih krogih in vedno se sliši, da bo prišla na dan neka afera glede uradnikov v prosti luki. No zdaj so te stvari zares »prišle« na dan, to so pa stvari, ki dajo človeku mnogo misliti.

Kdor je videl tržaško javno skladišče, ta je moral strmeti nad tem ogromnim materijalom, ki je tukaj v prometu od ranega jutra do poznega večera. Ta neštevilna množina voz, obložena z najrazličnejšim blagom, ki pride in gre preko morja in po železnicah, potem pa ta nedogledna skladišča, do vrha naložena z vrečami, sodovi, zaboji itd. itd., vsak se mora čuditi, kako je mogoče vzdržati tu upravo v uzornem redu, a še bolj čuditi, kako je tu mogoče, da bi šlo vse — pošteno.

No, baš v poslednjem oziru se potrja človeku slutnja in bojazen.

Čulo se je po več in večkrat o nekem samovlastnem postopanju upravnih uradnikov in o brutalnosti nasproti slovenskemu delavstvu, katero dosledno izključujejo od dela, ali če jemljejo v delo, jim nalagajo najtežja dela in zlasti pa daleč proč od upravnih pisarn.

Vse to je moralo postati sumljivo.

Dognalo se je, da goljufajo erar uradniki za uprav izdatne svote!

Reč je taka: na upravi v c. kr. pristanišču se nahajajo razni načelniki, ki imajo tako rekoč vse v rokah. Eni teh načelnikov imajo opravila s tem, da nadzorujejo iz- in vkrcanje blaga ter zabeležujejo množine po izvagani teži. Od teh tež plačuje erar delavcem nagrado in sicer 1½ kr. od 100 klg. Izkaze o zabeleženih težah izroče ti načelniki potem carinskemu uradu, da jih pregleda. Do tu je vse v redu, kajti, kolikor se je blaga navagalo, toliko je izkazanega. Od carinarskega uradnika roma izkaz k načelniku delavcev, kateri gre z izkazom k blagajniku, da izplača svote. Tu pa se gode sleparije.

Blagajnik je sporazumljen z nadzorniki pri vagovanju in ta blagajnik potem prenaredi izkaz tako, da napravi iz malih številčk večje, ali da postavi pred številko še jedno drugo ali tudi zadaj. Iz 1 naredi 4 ali iz 3 štv. 8. Tako priraste število 100.000 na 400.000. Od 100.000 klg. je plačati 15 gld., od 400.000 torej 60 gld. itd. Ker odda blagajnik samo 15 gld. ostane toraj njemu in načelniku vage 45 gld., za katere se prijateljsko razdelita in to svoto mora plačati, kdo? — c. k. avstrijski erar! Ako se toraj pomisli, da gre vsak dan na milijone stotov skozi roke teh lopovov, za kake svote je oškodovan avstrijski erar-

Ni čudo toraj, ako ima c. kr. erar izgube na leto pri samih delavcih za 14 tisoč in tudi več, mesto da bi imel dobička čez 100.000 gld. na leto.

In kaj pomeni vse to?

Tu je treba seči globočje. V prvi vrsti so seveda — vsaj videzno — na dobičku goljufi na upravi c. k. pristanišča, ki imajo lepo priliko, da zamorejo živeti v razkošju tržaškega življenja in da hodijo njihove žene in ženske po »Corsu« v svili in baržunu. Kaj pa tiči z a t e m?

Italijani so že davno, davno izvohali, da je Trst mastna pečenka, katere ni izpustiti za nobeno ceno in sicer zaradi prevažnega tržišča. Ker pa stvar ne gre tako gladko v političnem, izvohali so drugo taktiko, namreč to, da se prisili avstrijski erar, da prostovoljno odstopi Trst Italijanom in sicer — zaradi nerentabilnosti!

Ta nerentabilnost se da, kakor kaže gori navedeni slučaj, skrpućati umetno. Vzemimo, da ima avstrijski erar v Trstu izgube in nič ko izgube, tedaj cvete Italijanom upanje, da se Avstrija naveliča Trsta, kakor se je naveličala škodujoče jej Lombardije. In naveličati bi se ga morala po takih izkušnjah, kakoršne ima po eni strani s c. kr. »Lloydom« in po drugi strani z javnim skladiščem. In italofili bi dosegli svoj cilj!

In sicer po politiki tržaškega magistrata. Tržaški magistrat je sprejel v službo v pristanišče, dokler je imel on upravo, ljudi, ki so skusili že vse na svetu, samo učiniti ne še samomora, in katerih ljudij niso trpeli v nobenih drugih službah. Ti lopovi so tudi še ostali v pristanišču in sicer kot najboljši pospešitelji magistratove politike. In kako ti gadje pospešujejo magistratovo politiko! Oni so se pokazali kot najstrastnejše sovražnike našega delavnega in poštenega ljudstva, katero odrivajo od zaslužka v pristanišču, zakaj, oni že vedo. Naš človek je namreč rojen poštenjak in ni izključeno, da bi hitro kaj zavohal, kar bi spravilo te falote na zatožno klop in ven iz pristanišča. Zato rajše jemljo na delo italijansko sodrgo, ker ista gleda skozi prste gospodom od svoje krvi, ki morda za to kedaj kaj izpuste izpod prsta.

Vse to je mogoče in se sme po zdaj izdanih dokazih tudi opravičeno trditi. In tako se dele italijanski rovarji na avstrijskih tleh za avstrijski zaslužek, mesto bi ga užival domačin, ki je priden in pošten. Zato pa moramo zavračati mi sami svojega rojaka, naj ne hodi v Trst po zaslužek, kjer vladajo take razmere.

Toda eno je, radi česar se čudimo: ali visoki avstr.-finančni erar prav nič ne slutí, kaj se godi tu v Trstu? Ali prav nič ne čuti potrebe, da bi šel malo pregledat vsa različna tamna kota na tržaških c. kr. upravah in da bi pri tem prav gotovo ne izpustil Avstriji tako sovražnega tržaškega magistrata, ki je še vedno pooblaščen »pobirati« avstrijske davke itd.

Ali misli naš finančni erar, da bi ne bil skrajni čas izvršiti tu v vsakem oziru najradikalnije spremembe? Da, temu bi bil čas in na to opozarjamo finančni erar in vse one, ki imajo ondi kako besedo.

A brez odloga, ker: — čas je denar!

(Lahonsko resnicoljubje.) Nedavno so poročali primorski listi, da so skovali »Italijani« v Pazinu nekak protest proti osnutju hrvatskega gimnazija v tem mestu. Na tem protestu je bilo napisanih veliko število imen in kdor bi bil sodil po številu podpisov, bi bil moral priznati, da je Pazin zares italijansko mesto. No, pozneje se je izpričalo, da vsi ti podpisi niso bili družega, kakor gola, nesramna sleparija. Na tem protestu je bilo podpisanih veliko število otrok od 8.—14. leta! Po vrhu tega pa še niti niso bili vsi pravi Pazinci, marveč zbrali so jih iz vseh kotov isterskih lahonskih gnezd! Drugo je: Lahoni so objavili sleparsko uradno poročilo udeleženih zastopnikov italijanskih občin v Primorju, katerih da je — 87. Pozneje se je izpričalo, da je bilo veliko udeležencev te grde demonstracije, ki niso zastopali nobene občine, ker niso bili ne župani in ne drugačni pooblaščenici kake občine, marveč so se kar na svojo korajžjo priklatali v Trst, da demonstrirajo. Tacih razgrajčev je bilo mnogo, tako iz Istre, kakor iz Furlanije. Toda še lepše je bilo naslednje: Iz Istre je prišlo večje število taci, ki so si predrznili zastopati čisto hrvatske občine, katerih občin predstojniki pa niti znali niso, da jih kdo zastopa na tem ne-

sramnem protestnem shodu. Torej so Lahoni na tem protestu podtikali občine, ki niso in nikoli bile niso italijanske! Je pa bilo tudi taci, zastopnikov iz Istre, ki so prišli na krmilo čisto slovanskih občin le vsled volilne sleparije in pa s pomočjo naklonjenih jim okrajnih glavarstev. Mnogo občin pa se je imenovalo, ki so čisto hrvatske, a zamolčalo se je imena onih, ki so jih baje zastopali. Iz tega je torej razvidno, s kakimi sredstvi si skuša lahonstvo pridobiti lavorik v Primorski: sleparija najgrje vrste, ciganstvo v velikem slogu je, ki naj jim pripomore do zmage nad Slovani! O tem famoznem shodu bomo še govorili, ker izrečenih je bilo tu nebroj takih gidi, lažij, obrekovanj in zgodovinskih pretvarjanj, da je prav potrebno, da izve naš narod o vsem ostudnem komedijaštvu te sodrge. Že danes pa lahko vsakdo izmed nas spozna, da se tako početje primorske iredente mora kaznovati samo na sebi in da se mora vsa ta šušmarija sčeseti v nič prej ko prej. Tako ne more iti več dolgo naprej!

Društva.

(»Sloven. bralno društvo« v Kranji) ima v nedeljo, dne 29. t. m. ob 1. uri popoldne v svojih prostorih svoj redni letni občni zbor z sledečim dnevnim redom: 1. Ogovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Posamezni predlogi in nasveti. 6. Srečkanje časopisov za na dom.

(Pevsko društvo »Glas« v Sodražici) priredi v nedeljo, dne 29. t. m. veselico v salonu g. Iv. Fajdige z naslednjim vspeškom: 1. Ant. Nedved: »Domovina«, poje moški zbor. 2. St. Pirnat: »Na Gorenjskem je fletno«, poje mešan zbor. 3. K. Mašek: »Pri zibelci«, čveterospev. 4. Iv. N. Skroup: »Staročeska«, moški zbor. 5. St. Pirnat: »Kukavica«, mešan zbor. 6. Ant. Nedved: »Pesem lovčev«, moški zbor. 7. Fr. S. Vilhar: »Bog i Hrvatia«, moški zbor. 8. »Dva gospoda pa jeden sluga«. Burka v jednem dejanju. Prosta zabava. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina 20 kr. za osebo.

(Katoliško delavsko društvo v Zagorju.) Dne 22. januarja obhajali smo godovnico našega katoliškega delavskega društva v »Domu« prav slovesno. Predsednik, gosp. župnik Gros, pozdravil je vse navzoče, kateri so se zbrali v zelo obilnem številu. Opisal nam je sveto družino in nam jo v zgled postavil sosednjim našim razmeram. Častno omenil je gosp. govornik tudi hišo gosp. L. Habata, kjer smo obhajali prvokrat godovnico našega društva, dokler še nismo imeli svojega »Doma«, kar se bomo vedno hvaležno spominjali. Po govoru je igral društveni orkester slavnostno overture pod vodstvom gosp. kaplana Hybaška, kateri je po dolgotrajni bolezni prvič zopet nastopil v »Domu«. Finžgerjeva igra »Indijski siroti« navdušila je vse gledalce. Osobito med drugim in tretjim dejanjem ciganski tabor vračarice Zite z nad 30 različno fantastično kostumovanih Indijancev s tamburami, kateri so izvajali točke »V boj, v boj!«, »Junak iz Like« itd. Odobravanja ni bilo ne konca ne kraja. Koj s početka že je očaral angelj s prologom navzoče. Ljubeznjivi sirotki Ganči in Ajina vedli sta se tako izborna, da se je vse čudilo 9—10 letnima deklicama. Originalna je bila vračarica Zita, ki je uprav rojena za take uloge. Plesačice pa so nas nehoté privedle dejanski v »tisoč in eno noč«. Grozni so bili Indijanci v svojih opravah — nune s šolskimi otroci pa so zvale solze v oči gledalcem — sploh dosegli smo prelep vseh vsestranski in na splošno zahtevanje ponovila se bode igra v nedeljo dne 29. januarja ob 5. uri popoldne, h kateri uljudno vabimo vse naše prijatelje.

Darovi.

Jubilejni darovi družbi sv. Cirila in Metoda. Poslali so: iz Idrije 15 gl. 50 kr., in sicer so darovali gg.: c. kr. davkar Josip Jeglič, c. kr. stavbni in stroj. nadzornik Dragotin Svoboda, dekan Mihael Arko, posestnik Kajetan pl. Premierstein, posestnik Ivan Gruden, trgovec Franc H. Goli in katehet Franc Oswald po 2 gld., trgovec Josip Šepetavec 1 gld. in paznik Franc Vončina 50 kr. — Iz Škofje Loke gg.: župnik Ivan Tomažič 2 gld., Leo Lavrič, Vinko Premk, Gašper Mohar in gospi Ivana Lavrič in Justina Premk po 50 kr. — Iz Trbovelj gg.: župnik Peter Erjavec, kapelan Matej Meznarič in župan Roš po 2 gld., Kalan, Počivalšek, Volavnik, Posmoll, Kramer in Dolničar po 1 gld. Režun in Jager po 50 kr.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 25. januarja. Naučni minister je dovolil za tekoče leto 5. gimnazijalnemu razredu v Ptujju pravico javnosti.

Dunaj, 25. januarja. V desniških krogih se govori, da so nekateri voditelji katoliške ljudske stranke zelo vneti za pričetek pravih pogajanj z levico. Mej drugimi zagovarja to misel posebno poslanec dr. Kathrein.

Dunaj, 25. januarja. Včeraj popoldne po seji poslanske zbornice so se sošli v posvet člani parlamentarne komisije. K sejam posamnih komisij so prišli tudi nekateri ministri. Razprava se je vršila strogo tajno. — Danes se je vršila skupna seja parlamentarne komisije, pri kateri je bil razgovor o vladni izjavi.

Dunaj, 25. januarja. V časnikarskem odseku predlagala je danes večina, naj se glavna razprava otvori o vseh odseku došli predlogah. Opozicija hoče, da se razpravlja le o odpravi kolka za časnike. Predlog večine je bil vsprejet z 22 proti 19 glasovom. Kmalu na to se je seja na predlog poslanca Stranskega zaključila.

Dunaj, 25. januarja. Nemška ljudska stranka je izvolila v konferenco zaupnikov levičarskih strank poslance Kaiser, Hohenburger, Hofmann-Wellenhof, Lemisch in Prade.

Dunaj, 25. januarja. V petkovi seji obrtnega odseka pojasni trgovinski minister baron Dipauli svoje nazore o obrtni reformi.

Dunaj, 25. januarja. V gospodski zbornici je danes na dnevnem redu predlog glede uravnave plač državnih služabnikov. Levičarji so glede časa, kedaj da stopi zakon v veljavo, nasprotni predlogu večine. Vsprejet bo predlog večine, ker je desnica in srednja stranka številno zastopana. — Član Gomperz je predlagal, naj zakon stopi v veljavo s 1. aprilom, a predlog je bil odklonjen in načrt vsprejet po želji vlade.

Budimpešta, 25. januarja. Poročila poloficijoznih listov so jedina v tem, da se je Kolomanu Szellu na Dunaju naročilo, naj z Banffyjem vred vodi kompromisna pogajanja z opozicijo in desidenti in dela na to, da opozicija ne stavi daljnih državnopravnih zahtev. K temu mu bo baje mnogo pripomogla koncesija vlade, da se za sedaj odstavi z dnevnega reda nagodbno vprašanje in da ostane v veljavi sedanja carinsko-trgovinska zveza do leta 1903 eventuelno tudi do 1904, ko bi ostala brezvspešna pogodbeno pogajanja z Avstrijo, ki se prične leta 1901. Baron Banffy odstopi, ko parlament dovoli proračunski in šestmesečni nagodbeni provizorij, hrvatski provizorij in kontingent za vojaške novince.

Budimpešta, 25. januarja. Časniki napovedujejo, da se kompromis kmalu dožene. Banffy odstopi, a šele tedaj, ko ministertvu tudi opozicija dá indemnitetu, proti temu, da vlada Perczel-a ne kandiduje za mesto predsednika zbornice.

Berolin, 25. januarja. Princ Jurij Kumberlandski je oddal izjavo, v kateri priznava mirovno pogodbo iz leta 1866. Vsled tega vstopi princ v prusko armado in postane svojedobno vojvoda brunšviški, ker je s tem izpolnjen zadnji pogoj. Do tega je baje prišlo posredovanjem avstrijskega cesarja in saksanskega kralja.

Berolin, 25. januarja. Na dnevnem redu današnje seje državnega zbora je mej drugim tudi predlog, naj se odpravi zakon proti jezuitom.

Bruselj, 25. januarja. Odstopivši minister Smet de Nayer je imenovan državnim ministrom, finančni minister je postal posl. Liebaert, trgovinski in obrtni pa senator Cooreman.

Umrli so:

22. januarja. Jera Ahčin, posestnica, 66 let, Francovo nabrežje 13, Brighthova bolezen na ledvicah.
24. januarja. Elizabeta Vidmar, čevljarja žena, 40 let, Trnovski pristan 20, jetika. — Ivan Zajc, delavec, 61 let, Karolinska zemlja 23, jetika.

V hiralnici:

22. januarja. Štefan Sirk, delavec, 43 let, jetika.

V bolnišnici:

21. januarja. Ana Hochstrasser, predilničnega mojstra žena, 35 let, ileus.

Tužel.

22. januarja.

Pri Slonu: Kleinlercher iz Budimpešte. — Fischl, Moses, Kramar, Pollauzer iz Karlovca. — Janisch, Roth, Latinak, Guttmann, Weiss z Dunaja. — Haimmer, Bernstein iz Zagreba. — Mayer, Kreinigg, Pollak iz Gradca. — Engelsberger, Mally, Pollak iz Tržiča. — Troger iz Beljaka. — Homann iz Radovljice. — Weiss iz Prage. — Endres iz Ljubna. — Skopal iz Novega Mesta. — Langforth iz Trsta.

Pri Mallou: Stern iz Budimpešte. — Meck, Burghardt, Oresnik, Duldner, Reck, Landgraf, Herzog, Hassz, Kral z Dunaja. — Mikusch, Colledani iz Gorice. — Pilotti, Hild iz Trsta. — Hoffmann iz Gorenjih Belan. — Taltzner iz Offenbach-a ob M. — Muzzi iz Vidna. — Tedeschi iz Trsta. — Bratkovič iz Zagreba. — Schreiber, Wass iz Lundenburg-a. — Winternitz iz Slovenjega Gradca. — Reich iz Gradca.

Pri Lloyd: Comin iz Kanfanara. — Šobrl iz Mengša. — Medved od Sv. Jurija. — Mencinger iz Zgoš. — Hus iz Zagreba. — Konsek iz Trojan. — Kristan iz Trebnjega. — Erjavac iz Vipave. — Skvarča iz Budanj. — Demšar iz St. Vida. — Jošt iz Celja.

Pri Bavarskem dvoru: Pravisani iz Portenove. — Braun iz Kočevja. — Sverko iz Sauerbrunn-a.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nave	Padavina 24 urah v mm.
24	9 zvečer	736,3	6,2	brezv.	dež	
25	7. jutraj	736,0	1,5	sr. jvzh.	oblačno	5,0
	2. popol.	737,1	1,2	sl. jug	sneg	

Srednja včerajšnja temperatura 5,7° normale: -2,1°.

Pozor!

64 3-1

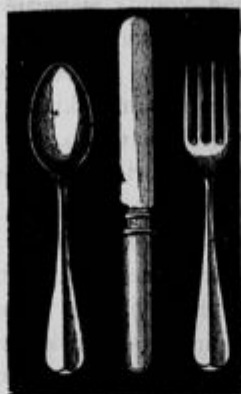
Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sprejemam **popravljanja galoš.**

Izvršujem tudi vsa v **mojo stroko spadajoča dela**, od navadnega do najfinejšega **obutala**, točno in ceno.

Za mnogobrojna naročila se priporočam velespoštovanjem **Matej Oblak**, čevljarški mojster, Vegove ulice št. 12.

IVAN KORDIK, Ljubljana,

Prešernove ulice št. 10—14,
priporoča svojo veliko zalogo

jedilnega orodja

za neveste in gostilničarje

kakor tudi

dobitkov za

52 8-2 **tombolo**

in druge igre.

Nizke cene.

Na prodaj je enonadstropna hiša

50 3-3

s 36 orali polja in gozda.

Prodá se tudi samo hiša z vrtom, hlevom, podom in kozolcem. V hiši se nahaja prodajalnica z mešanim blagom, mesnica, šranga in vodnjak z dobro vodo. Posestvo je prav blizu železnične postaje ter ob veliki cesti. — Več pové upravništvo „Slovenca“.

Vabilo

na

redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Mengšu,
registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

ki se bo vršil

v nedeljo, 12. februarija 1899. ob 3. uri pop.

v hranilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca in njega namestnika.
3. Potrjenje računa za leto 1898.
4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njega namestnika.
5. Razni nasveti.

V Mengšu, dné 25. januarja 1899.

67 (1-1)

Načelstvo.

Poštna in brzojavna upraviteljica

z večletno prakso **išče službe.**

Več pové upravništvo „Slovenca“. 51 3-3

Ženini in neveste!

ne zamudite prilike, ko si omislite potrebne stvari za rabo pri skupnem hiševanju, obiščite in oglejte si veliko zalogo 14 10-6

namizne oprave

iz kina- in pravega srebra.

poročnih in drugih prstanov, uhanov, okraskov, stenskih in žepnih ur in verižjo zlatih, srebrnih in nikelnastih, vse po najnižjih cenah.

Vabim na mnogobrojni obisk vse slav. občinstvo ter pošiljam ilustrovane cenike po pošti zastoj.

Fr. Čuden, urar in trgovec z bicikli in šivalnimi stroji v Ljubljani nasproti rotovžu.

Odvetnik

DR. IVAN GLASER

uljudno naznanja p. n. občinstvu, da je otvoril

svojo pisarno

v Mariboru, 49 3-2

Tegetthof-ova ulica šte. 22, v pritličju na levo.

„Posojilnica in hranilnica v Moravčah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo“,

obrestuje hranilne vloge po

4³/₄ odstotka

in plačuje rentni davek.

38 5-3

Načelnístvo.

Usojam si p. n. odjemalce zlasti na mojo oblastveno dovoljeno

razprodajo

garantirano pristne

žime za motrace

deloma lastnega izdelka opozarjati, pri koji sem cene za 10 do 30 kr. pri kilogramu znižal.

Razločiti treba je tako garantirano pristno žimo od one nepristne s fibrizmo namešane, ki je kvalitativno za 50% slabeja in ki se v zadnjem času čim dalje v večji množini v kupčiji pojavlja.

Istotako znižal sem ceno pri „**crin d' Afrique**“ (morski travi) od 8 na 7 kr. kilogram. En gros še ceneje.

18 10-6

M. Pakič.

NB. Kupujem vsako množino

konjskih in govejih repov

po najboljših cenah, katere dam potem čistiti in v žimo spresti.

Dunajska borza.

Dnó 25. januarja.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 50 kr.
5% državni dolg v srebru	101 » 30 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 15 »
Avstrijska krona renta 4% 200 kron	102 » 05 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 85 »
Ogerska krona renta 4% 200 »	97 » 85 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	937 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	358 » 50 »
London vista	120 » 50 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 95 »
20 mark	11 » 78 »
20 frank (napoleonor)	9 » 55 »
Italijanski bankovci	44 » 40 »
C. kr. cekini	5 » 69 »

Dnó 24. januarja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	174 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 » 50 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 » 50 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 80 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 » 75 »
Dunavske vravnave srečke 5%	131 » — »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » 65 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 » 30 »
Prioritetne obveznice državne železnice	223 » 50 »
južne železnice 3%	180 » 25 »
južne železnice 5%	126 » — »
dolenjskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 » — »
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	85 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	84 » — »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	24 » — »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 » 50 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3515 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	434 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	65 » 75 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	116 » — »
Montanska družba avstr. plan.	216 » 25 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	182 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 12 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kurških vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavníc.